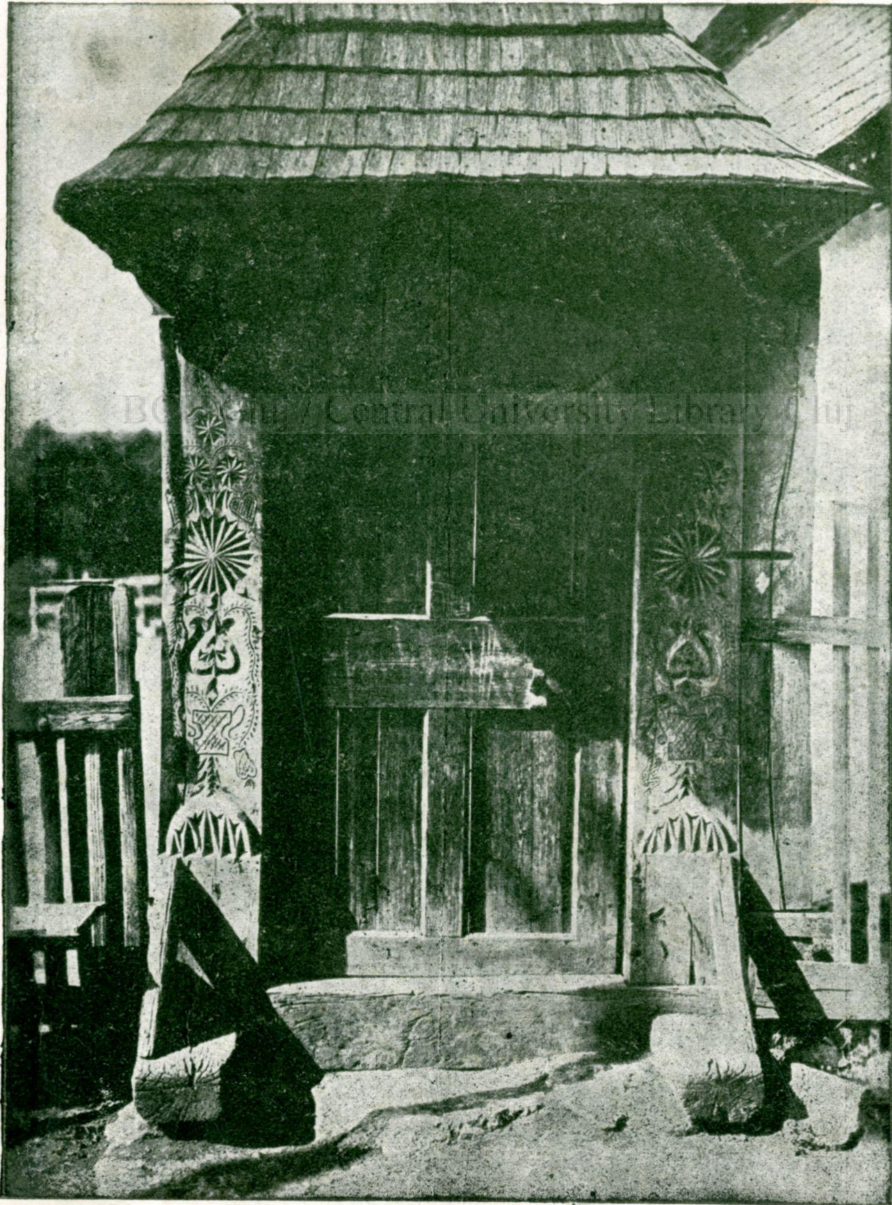
VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL XI. Nr. 6 IUNIE 1944

Anul XI Iunie 1944 Nr. 6

VIAȚA ILUSTRATĂ

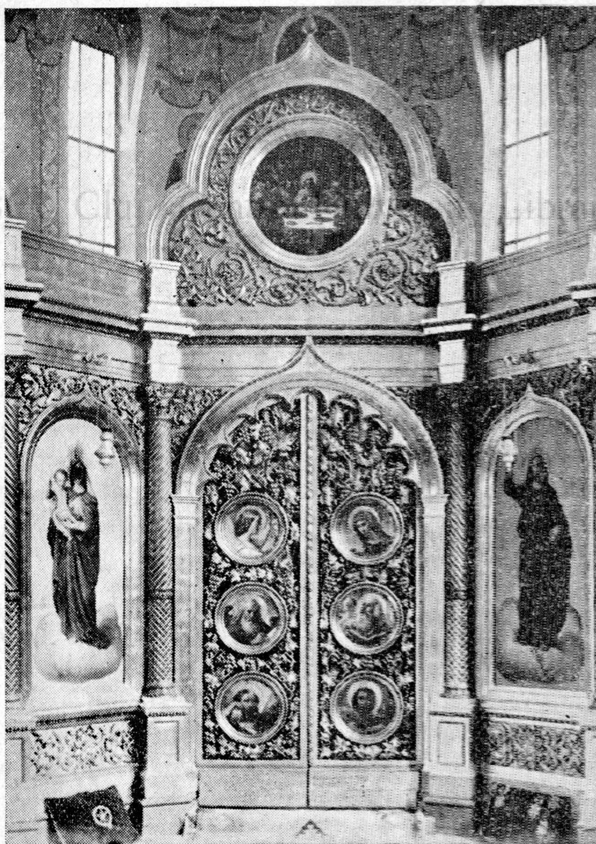
O PORUNCĂ UITATĂ

de L. G. MUNTEANU

Zis-a Mântuitorul lumii despărțindu-se de apostolii săi, la cina din urmă: „Aceasta este porunca mea: să vă iubiți unul pe altul, cum v-am iubit eu pe voi. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru prieteni. Voi prietenii mei sunteți, dacă faceți ceeace vă poruncesc" (Ioan 15, 12-14). Acesta a fost lăsământul, porunca cea mare dată apostolilor și prin ei tuturor celorce râvnesc după bunurile împărăției lui Dumnezeu, de însuși Fiul lui Dumnezeu. Și au ascultat-o apostolii, prin iubirea până la jertfa de sine ridicându-se până la cele mai înalte culmi ale demnității și sfințeniei omenești. Au ascultat-o atâtea milioane de creștini, fiindu-le izvor de viață, izvor nesecat de putere în lupta dârză împotriva relelor din lume.

Iubirea este nota fundamentală a creștinătății. Ea este uriașa putere cu care a învins până acum toate zvârcolirile vrășmașe. Prin ea creștinismul a transformat lumea.

Căci dacă fără părtinire studiem toate instituțiile, toate valorile mari și nepieritoare ale lumii contimporane, vedem că sunt realizări ale iubirii creștine.

Iconostasul bisericii „Sf. Nicolae" din Kolozsvár-Cluj
Ușile împărătești

Porunca iubirii a dat lovitura de grație formei de stat păgân, întemeiat pe dreptul de stăpânire al castelor și pe sclăvie; a desființat sclăvia; a astupat prăpastia de netrecut între diferitele clase sociale; a apropiat popoarele; a creiat asistența socială; a ridicat spre lumina cunoașterii masele; a umanizat pe oameni; a promovat cultura cu care azi ne place a ne lăuda.

Și toate aceste realizări mari le-a împlinit prin om. Iubirea poruncită și pilduitor trăită de Hristos are darul de a schimba, de a înnoi sufletul omenesc. Susținută de autoritatea divină, voită de sufletul omenesc, pe încetul omoară egoismul propriu eului nostru, transformă întreg felul de a judeca lumea, și se exteriorizează în fapte pline de noblețe.

Cât de frumos ne-o descrie apostolul Pavel, un suflet încins de flacăra iubirii creștine: „Dragostea rabdă îndelung; dragostea este plină de bunătate; dragostea nu știe de pizmă, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate

Iconostasul bisericii „Sf. Nicolae“ din Kolozsvár-Cluj
Ușă laterală

le sufere, toate le crede, toate le nădăjduește, toate le rabdă. Dragostea nu piere niciodată“ (I Cor. 13, 4–7).

Tot cel ce a voit a cules roadele acestei dumnezeești porunci, ea nefiind în contradicție cu însușirile naturii noastre sufletești, nici depășind puterile noastre de împlinire.

Durere, azi s'a cam uitat acest lăsământ al Mântuitorului. Căci iubirea nu umblă după stăpâniri deșarte, nu face nedreptate, nu despoae pe semeni și de cele mai firești drepturi omenești, nu prigonește, nu condamnă, nu disprețuește, nu ucide atâtea ființe nevinovate, nu urăște, nu distruge tot ceiace a creiat omenirea în sute și mii de ani. Și toate acestea sub ochii nostri se petrec în numele culturii și civilizației secolului luminii.

Cu toate acestea ne numim creștini. Avem biserici mărețe, în cari trupul și sângele lui Hristos se jertfește la sfânta liturghie. Ridicăm cruci la căpătâiul morților noștri. Ne rugăm lui Dumnezeu să aducă pacea în lume, să ne scape de toți dușmanii văzuți și nevăzuți.

Și nu ne dăm sama în ce contradicție trăim. Mântuitorul ne-a spus categoric, că iubirea este semnul prieteniei și legăturii cu El. Prin iubire apostolii vor dovedi lumii că sunt ai lui Hristos. Iar apostolul Pavel, pătrunzând sensul adânc al vieții creștine mărturisește: „Toate limbile omenești și îngerești de le-aș vorbi, dacă nu am dragoste, m'am făcut aramă sunătoare ori chimval gălăgios. Și dar prorocesc dacă aș avea și tainele toate le-aș cunoaște și ori și ce știință, și de aș avea credință atât de multă să mut munții din loc, dacă nu am dragoste, nimic nu sunt. Și toată averea mea de aș face-o milostenii și trupul mi l-aș da să fie ars, dacă nu am dragoste, nimic nu folosește“ (I Cor. 13, 1–3).

Cum se împacă creștinismul nostru plin de ură, de prigoană, de nedreptate, de fățărnicie, de minciună, de sâlnicie, de ucidere și distrugere, cu ceeace Hristos cere dela noi?

Au doară credem că putem sămăna nedreptate pentru a culege dreptate – sau ură pentru a dobândi prietenie, sau crimă pentru a avea pace?

Uriașa vâltoare a zilelor de azi să nu ne întunece mintea. Ceeace sămănăm aceea secerăm înzecit și însutit.

Creștinătatea întreagă trebue să revină la porunca ei esențială, la porunca iubirii deaproapelui, pentruca focul să se stingă și Dumnezeu să-și întoarcă fața spre lume.

Și lucrul acesta trebue să se facă de jos în sus, dela om la om, dela neam la neam, creindu-se atmosfera prielnică pacificării.

Niciodată porunca iubirii deaproapelui n'a îmbiat atâtea ocazii de trăire intensă. Niciodată sufletul omenesc dacă nu s'a înrăit peste măsură n'a fost atât de mult îmbiat să înțeleagă ce însemnează a iubi pe deaproapele. Fiindcă niciodată n'a fost atâta suferință care trebue să înduioșeze și pe cel mai înpietrit.

Nu trebue multă învățătură pentru a trăi porunca iubirii creștine. E destul ca în fața convoaelor de refugiați, înspăimântați de pârjolul care le-a distrus avutul, care le-a ucis pe atâția din cei iubiți ai lor; în fața miilor de răniți pe cari zilnic îi varsă frontul de luptă; în fața miilor de invalizi, văduve și orfani rămași fără sprijin și putere de luptă pentru o existență nenorocită; în fața dezastrului bombardamentelor, cu un

cuvânt în fața suferinței omenești pe care o întâlnim la fiecare pas, să ne gândim ce ar fi făcut Hristos, ce ar fi făcut ucenicii lui și atâția bravi creștini ai vremilor trecute? Ar fi trecut ei oare nepăsători, continuând să-și frământe mintea cu micile preocupări de toate zilele, cari toate se învârt în jurul propriei lor ființe? Desigur nu. Hristos și-a împletit pământeasca viețuire numai din umilințe și suferințe pentru oameni. A sfârșit prin a se jertfi de bună voe tot pentru oameni. Aceeaș a fost calea tuturor celor ce l-au înțeles.

Și dacă pentru cineva gândul la atitudinea Mântuitorului în fața suferinții ar fi prea greu, este destul să se gândească la ceeace ar dori el să primească de la semeni, fiind într'una din nenorocirile înșirate.

Acest din urmă gând este cel mai bun sfetnic pe calea iubirii creștine. Să nu-l alungăm cu argumente nebune, că noi nu putem ajunge în asemenea situații. Să nu-l alungăm amăgindu-ne cu nădejdi fără temei. S'au prăbușit tronuri puternic sprijinite; s'au distrus țări; au căzut domnii; au ars averi imense; au căzut oameni tineri și plini de vigoare. Cu cât au fost mai vinovați decât noi?

Dar și satana are un cuvânt în lume și în viața fiecărui om. El care dela început a fost omorîtor de oameni, este împotriva iubirii deaproapelui. Prin ură și vrășmășie stăpânește lumea, iar iubirea îi sfărmă împărăția. El numește iubirea lașitate. Să nu uităm că-i părintele minciunii. Lașitatea este fuga dela datorie, este fuga din fața răspunderii. Iubirea de semeni, dimpotrivă, este o luptă plină de eroism. Vechii filozofi greci au socotit-o chiar cea mai mare virtute. Ea pretinde o continuă luptă cu răul și din lăuntru și din afară, pretinde jertfe cari uneori sunt cele mai mari din câte le poate aduce omul. Sufletul iubitor este un suflet eroic, nicidecum un suflet laș. Lașii fug de iubire, fiindcă nu-s capabili de eroism și jertfă.

Azi este nevoe de cât mai mult eroism, în împlinirea poruncii iubirii lui Hristos. Prin el creștinătatea va înfrânge din nou puterea interesului care a vărsat valuri de ură în sufletul omenesc.

Iconostasul bisericii „Sf. Nicolae" din Kolozsvár-Cluj
Ușă laterală

Grigorescu: *Ciobănița*

SPRE MOARTE

de TITUS POIENARU

Spre moarte drumurile toate ne duc
Ca fiecare răsărit spre-apus
Și fiecare azi spre mâine,
Ca fiecare turn de rugă 'n sus.

Cu fiecare clipă sfârșitul ni s'apropie
Și zilele ne fug ca amurgurile 'n noapte
Și ca undele mânate de furtuni în larg,
Spre moarte, de unde nimeni nu poate să 'ndărapte.

Când ale veșniciei adâncimi,
Ne șterg înlăcrimatul nostru-obraz,
Și pașii trudnici ni-i opresc în drum,
De ce mai plângem ziua cea de azi?

Eternitatea ce ne-așteaptă ni-i
Poate sfârșit, poate 'nceput de vremi,
Spre care trecem fiecare dus
De-a sorții ne'ndurate anatemi.

De ce ne sperie eterna liniște
Din lumea umbrelor fără cuvânt?
De ce, când pacea ei e-atât de grea
Și necuprinsul ei atât de sfânt?

ĂSTA-I OMUL

de VALENTIN RAUS

O bucată de pământ spre care
Tatăl a suflat cu duhul său:
Ăsta-i omul, ăsta sunt și eu,
Adică un lucru foarte mare.

Și din foarte mare har dumnezeiesc
Am luat eu peană și cerneală;
Poate lutul nu mi-e vreo scofală,
Poate voi muri fără vreo falā
Și cu ele-am vrut să biruesc.

Inceputu nu-l luați în seamă:
El a fost zănatec, nestatornic,
Prea sărac în miez, în boabe spornic,
Avântat în fugă ca un gornic
Care alte ș'alte orizonturi chiamă.

Simt nătânge doruri cum mă mână,
Mi se potrivește lutu 'n pasul vrerii,
Se călește bronz în scalda verii,
Pas la pas pe plaiuri ca oierii
Și 'n popas adoarme la vre-o stână.

O bucată de pământ spre care
Tatăl a suflat cu duhul său
Ăsta-i omul, ăsta sunt și eu,
Adică un lucru foarte mare.

HALUCINAȚIE

de ION CHEREJAN

Ne-am întâlnit cu cea dintâi zăpadă a florilor de caiși;
Era ca și un viscol alb al stelelor.
Ai întrebat: „Prietene, pe-aici a trecut, lină,
Halucinanta horă a ielelor?"

Salcâmii satului creșteau
Așa ca 'n siderale lumini,
Umbrind, luminând, sub turn de biserici,
Galbene, moarte grădini.

Ai întrebat atunci, prietenă, dece prin omături
Ne poartă un înger – ori cine?
Ori cine ne 'mfășoară în umbre
Ori lungi pelerine?...

„Ne biciuie, iubito, un vânt,
– Ți-am răspuns – din regatul cel negru al nopții,
Și nu știu din care târâm
Ne-ajung suspinele morții..."

PSALM

de DUMITRU CHIŞ

Doamne, Tu-ţi scrii poemele pe pergament de cer,
Cu peană de voinţă şi cerneală de mister;
Îţi cânţi mărirea veşnică pe corzi de tunete,
Arunci în hău comete 'n mânia Ta aprinsă.
De pe viori de vânt desprinzi eterne sunete.
Palat nepieritor Ţi-e zarea necuprinsă,
Prin care cu mărire pluteşti în miez de noapte,
Binecuvântând lumile prin sfinte şoapte.

Doamne, Tu Te 'mbraci cu lumina şi cu norii,
Zâmbeşti cu bunătate când se revarsă zorii,
Priveşti greşala lumii mâhnit: se lasă noaptea,
De-ţi luminezi palatul cu candele de stele,
Pe cari le cântă barzii şi se'nfrăţesc cu moartea
Poeţii, ca s'ajungă cu sufletul la ele...
Tu-arunci pe geam de raze perdea de curcubee,
Te plimbi cu Carul Mare pe căile lactee...

Doamne, Tu 'n sufletu-mi pribeag aprins-ai iubirea,
Făcându-l să dorească cu sete nemurirea.
I-ai exilat fiinţa în lumile ce nu-s,
Ca să şi-o cate 'n stele şi 'n mări de poezie;
I-ai dat aripi de gând, ca să se 'nalţe sus,
Vânând porumbi de vis, cu arc de elegie...
Doamne, Tu singur mă 'nţelegi, Tu singur, Doamne, ştii
Pentru cine plâng în serile târzii...

La masă

Grigorescu: *Ciobănaș*

CE-AR FACE IISUS IN LOCUL MEU?

de EMIL NICOLESCU

Iată o întrebare, la care — probabil — puțină lume s'a gândit și pe care — cu toată siguranța — și mai puțină lume și-a pus-o. Marea majoritate a oamenilor nici nu și-o va pune, ci se va mulțumi să se supună docil opiniei publice, având convingerea că în chipul acesta împlinește chiar principiile morale stabilite de întemeetorul religiei creștine, pe ale cărui urme ar călca.

Toți cei stăpâniți de această mentalitate vor înregistra o cumplită desamăgire, dacă-și vor lua osteneala și vor citi cartea „Adevăratul preot sau Ce-ar face Iisus", ieșită din pana scriitorului american Ch. M. Sheldon, fiind tradusă în românește de I. Gr. Oprișan. Subiectul se aseamănă în multe privințe cu cel tratat de preotul rus G. M. Petrow în lucrarea sa „Pe urmele lui Hristos", de care își vor mai aminti mulți din generația primului răsboi mondial, când acea carte se mai citia. Lucrarea lui Sheldon o depășește însă pe a lui Petrow prin cadrul mai larg în care-și pune personagiile să acționeze.

Nu fără rost am făcut o legătură între aceste două lucrări. In aparență titlurile lor vreau să spună acelaș lucru, care în vorbirea de toate zilele ar putea fi exprimat prin cuvintele: urmarea lui Hristos. Și am impresia că mulți cititori așa le vor și privi. In fond așa și este. Căci indiferent cum am privi chestiunea, în definitiv ea se reduce la urmarea lui Hristos. Privind însă din punct de vedere metodic problema, ea prezintă oarecari deosebiri de formă. Căci ce înseamnă a călca pe urmele lui Hristos? Noi, creștinii acestui veac, suntem încredințați că pășim pe aceste urme, că ne-am întocmit felul de viață în conformitate cu principiile moralei Lui, că trăim într'o atmosferă îmbibată pe de-antregul de duhul Evangheliei. Așa credem noi, creștinii. Dar oare și'n realitate este așa? Să ne'nchipuim că un păgân originar de pe un alt continent ar descinde în oricare mare oraș din așa numita Europă creștină. Oare ar fi el izbit dela primii pași de acel suflu al creștinismului, care să fi străbătut și să fi transformat întregul nostru fel de a fi în așa măsură încât să-și fi imprimat pecetea caracterului său special asupra tuturor manifestărilor noastre de viață? Ca să putem răspunde la această întrebare, să aruncăm o privire cât de fugară asupra vieții noastre cotidiane și a feluritelor ei forme de manifestare, cum ar fi bunăoară natura distracțiilor noastre, lectura favorită, subiectele de convorbire, programele de cinema și de teatru, gazetele zilnice, revistele ilustrate, ștrandurile, viața din uzine și oficiile publice și alte ramuri de activitate, inclusiv viața familiară și să ne întrebăm cinstit, dacă 'n toate acestea se reoglindește, asemenea soarelui în fiecare picur de rouă, lumina și strălucirea concepției creștine? Obiectiv judecând, cine s'ar încumeta să facă o astfel de afirmație? Și cu toate acestea toți avem pretenția că pășim pe urmele lui Hristas. De ce? Pentru simplul motiv

că ne conformăm regulei generale, pe care la rândul său o considerăm în deplină conformitate cu principiile moralei creştine. De unde concluzia, că urmând normele de purtare generală, îl urmăm pe însuş Hristos.

Dar dacă 'n locul acestei lozinci, aşa de generale şi prin urmare vagi, punem pe cealaltă: „Ce-ar face Iisus" în cutare sau cutare caz special, cum s'ar prezenta atunci viaţa noastră de toate zilele? – atunci, evident, multe din deprinderile vieţii noastre zilnice ar trebui să dispară. Căci în cazul acesta individul nu se mai supune unei anumite opinii şi mentalităţi, care a creat actualul tip standard de morală publică, ci el e pus la fiecare pas să facă apel la conştiinţa sa, întrebându-se necontenit: „Ce-ar face Hristos?" şi să lucreze în consecinţă.

Iată, deci, pe scurt, deosebirea dintre *aceste două* feluri de urmare a lui Hristos. Am subliniat „aceste două", deoarece mai sunt şi altele. Să ne gândim numai la mulţimea ordurilor călugăreşti şi atunci abia de vom înţelege în câte feluri diferite au interpretat şi aplicat oamenii în decursul veacurilor cuvintele Mântuitorului „Vino după mine!" – adresate tinărului bogat dornic de desăvârşire. Această diferenţă de interpretare şi aplicare, în cele mai multe cazuri lipsită de subiectivism, a creat cu timpul o anumită concepţie de viaţă zisă „creştină", care diferă însă după ţări, după starea socială şi culturală, ba chiar şi după confesiune, creând pretutindeni un anumit tip de morală. Cu alte cuvinte, principiile morale ale europeanului diferă de ale americanului, ale bogatului de ale săracului, ale patronului de ale lucrătorului, ale omului cult de ale celui mai rămas în urmă, ale ortodoxului de ale catolicului şi protestantului şi aşa mai departe. Şi lucru curios, cu toată mulţimea aproape infinită de deosebiri, fiecare categorie e convinsă că trăeşte în cea mai deplină conformitate cu morala creştină. Ori Sheldon în lucrarea sa tinde tocmai să scoată 'n evidenţă ce mare prăpastie şi contrazicere există între cum este viaţa socială creştină şi cum ar trebui ea să fie în realitate. Spre a se face mai uşor înţeles, dar şi spre a se adresa unui cât mai larg cerc de cititori, el îşi expune vederile sub forma unui roman. Dar spre deosebire de alte romane, acţiunea în acesta nu se grupează în jurul unui erou principal, ci ea e formată din mişcarea iniţiată de păstorul evangelic Henric Maxwell dela catedrala din oraşul american Raymond, pastorul însuşi trecând pe planul al doilea.

In ce constă oceastă mişcare şi ce i-a dat naştere?

Pastorul Maxwell ani dearândul nu s'a deosebit întru nimic de confraţii săi. La fel cu ei şi-a văzut de îndatoririle profesionale propovăduind pe Hristos după norma tradiţională. Intr'o Vineri însă, pe când tocmai îşi pregătia predica pentru Dumineca următoare, a fost întrerupt de un om încă tinăr şi foarte rău îmbrăcat. Acesta l-a informat în câteva cuvinte, că rămânând fără lucru, îi solicită o recomandaţie către vreo întreprindere industrială din oraş. Enervat oarecum din cauza conturbării, pastorul l-a refuzat pe motiv că favorul cerut nu i-ar servi la nimic, apoi s'a scuzat că e tare ocupat, şi-a exprimat părerea de rău că nu-i poate fi de folos şi speranţa că va găsi ceva şi cu acestea l-a închis uşa, continuându-şi predica despre datoria de a urma pe Iisus, înfăţişându-i opera din punctul de vedere al jertfei şi al pildei, arătând ce trebue să facem pentru a călca pe urmele Lui. Rostind-o de pe amvon în faţa elitei din oraş, putu constata că „predica era interesantă, frazele de efect; ideile mişcătoare prisosiau; de-ar fi tipărit-o, s'ar fi impus atenţiunii. Spusă cu o elocvenţă atrăgătoare, nemergând nici odată până la declamaţia teatrală, produsese adâncă impresie. Dacă pastorul Maxwell se simţia mulţumit de situaţiunea sa, nu mai puţin se simţia satisfăcută de conducătorul ei asociaţia însăşi a Primei Biserici şi se felicita că vede amvonul ocupat de acest om de o distincţie impunătoare, cu înfăţişare intelectuală şi fină, de acest predicator care ştia să fie însufleţit fără a fi sgomotos şi care n'ai fi găsit nici calităţi de rând, nici afectare."

Dar abia-şi închisese Biblia peste paginile manuscrisului său, când în spaţiul liber dinaintea amvonului se strecură acelaşi om, care-l vizitase şi acasă. Luând cuvântul în mijlocul uimirii generale şi-a expus calvarul explicând că nu e nici beat, nici nebun, ci un biet nenorocit ajuns la limita răbdărilor omeneşti. Fiind tipograf de meserie, în urma inventării maşinilor de cules a rămas fără de lucru, dimpreună cu alţi tovarăşi, dintre cari şase au fost răpuşi de mizerie în decurs de un an. A colindat întreaga ţară în căutare de lucru, dar pretutindeni a fost refuzat. Istovit de atâta alergătură, a intrat în acea biserică şi a ascultat predica despre călcarea pe urmele lui Hristos, urme cari – după pastor – ar fi: ascultarea, credinţa, dragostea şi imitarea. Dar cum pastorul n'a lămurit în special ultimul pas, el are oarecari îndoieli, dacă şi Hristos rostind „Urmaţi-mă" a înţeles acelaş lucru ca şi creştini de azi. In faţa lotului uriaş al mizeriei, de care se vorbeşte atâta, oare ce-ar face Iisus? El are impresia

Horaţiu Dimitriu: Gravură

că mizeria în care se zbat atâtea mii de nefericiţi, în timp ce lumea aleasă „care umple frumoasele biserici ale oraşelor are haine frumoase, case frumoase, bani berechet pentru a-şi îngădui orice lux, călătorii, vacanţe“, ar putea fi înlăturată dacă aceşti favorizaţi de soartă ar călca într'adevăr pe urmele lui Iisus. Spunând acestea, puterile-l părăsiră, iar el se rostogoli pe lespezi, în stare de leşin. La propunerea pastorului fu transportat în locuinţa acestuia, unde timp de o săptămână se zbătu în cele mai cumplite chinuri. In noaptea spre Duminecă îşi reveni dintr'odată, pricepând într'un moment de luciditate tot ce făcuse pastorul pentru el. Mişcat de un vădit sentiment de recunoştinţă, abia mai putu murmura: „Aţi fost bun cu mine. Mi se pare că aşa ar fi făcut Iisus“. Apoi ultima suflare îi încremeni pe buze.

Această întâmplare cu sfârşit aşa de tragic l-a impresionat adânc pe pastorul Maxwell, producând in el o schimbare radicală a felului de a înţelege misiunea unui ucenic al lui Hristos. Stând încă sub impresia profundă a celor întâmplate, dar mai ales a celor auzite din partea sărmanului necunoscut, a meditat îndelung asupra întrebării: ce înseamnă să urmezi pe Iisus? Rezultatul acestei meditări l-a comunicat şi parohienilor săi după rostirea predicei, spunându-le între altele: „Nu sunt în măsură să vă osândesc, nici pe dumneavoastră, nici pe mine cu privire la legăturile noastre, ca creştini, cu acest om sau cu partea din societate pe care o reprezintă el. Toate acestea nu mă împiedecă însă să gândesc că, în ceeace ni-a spus, erau atâtea lucruri adevărate, că trebue ori să căutăm răspunsul la întrebările ce ni-a făcut, ori să ne lăsăm a fi osândiţi ca ucenici ai lui Hristos. Ce-am auzit noi aici, acum opt zile, era la urma urmei, o provocare aruncată creştinismului aşa cum se vădeşte el în bisericile noastre. Am simţit-o de atunci cu o claritate care zilnic creşte tot mai vădit. Şi nu cred să mai găsesc vreodată un moment mai prielnic decât acesta spre a vă arăta un plan sau un proect care mi se pare că trebue să răspundă învinuirilor ce ni s'au făcut aici şi de cari vă amintiţi cu toţii. Ceeace o să vă propun n'ar trebui să vă pară din cale afară de greu şi nici peste putinţă de făcut. Şi totuşi nu-mi ascund părerea că numai o parte, poate o mare parte din auditoriul meu, se va asocia. Cu toate acestea nu-mi voi lăsa neînfăţişat planul, în chipul cel mai simplu şi mai categoric cu putinţă, spre a risipi dintr'odată orice fel de neînţelegere. Cer voluntari, recrutaţi dintre membrii Catedralei, cari să se lege serios şi cinstit că, timp de un an, nu vor face nimic fără să-şi pună înainte de toate această întrebare: „Ce-ar face Iisus în locul meu?“ Aceasta va fi lozinca noastră. Iar scopul nostru va fi: să facem anume ce-ar face El, de-ar fi în locul nostru, fără a ne preocupa deloc de ce se va întâmpla. Cu alte cuvinte, ne propunem să călcăm pe urmele lui

Oşeni: Moşul şi nepotul

Iisus, nu în principii, ci în realitate, aşa cum a învăţat El pe ucenici să facă. Şi acei cari vor consimţi la aceasta, vor face legământ pe un an, cu începere de azi."

Enoriaşii auzindu-l în acest fel neobicinuit definind creştinismul, îşi aruncau priviri cu o mirare de oameni aproape încremeniţi. Toţi înţelegeau foarte bine sensul propunerii lui. Dar unii se îndoiau dacă propunerea e binevenită acum, iar alţii se întrebau dacă e bine ca viaţa creştină să fie înfăţişată în acest chip? Totuşi ca vreo cincizeci de inşi se îndreptară spre sala bibliotecii parohiale, unde membrii bisericii aveau obiceiul să se întrunească ori de câte ori aveau să discute vreo chestiune. Pastorul rămase surprins în faţa acestui număr peste aşteptare de mare, fără ca el însuşi să înţeleagă încă pe deplin întreaga semnificaţie a puternicei crize prin care trecuse. Ştia numai că toate noţiunile sale cu privire la viaţa creştină fuseseră răsturnate şi că noua înţelegere ce începea să aibă despre aceasta atingea în el adâncimi de sentimente nebănuite până atunci. Avea însă presimţirea că ceasul acesta era de o importanţă fără pereche, atât pentru dânsul cât şi pentru biserica sa. Încă nu era în curat cu cele ce are să le vorbească, dar simţia că ce are să le spună va fi aşa de precis inspirat şi dictat de Duhul sfânt, încât nime nu putea să prevadă rezultatul, dar nici să se îndoiască de el.

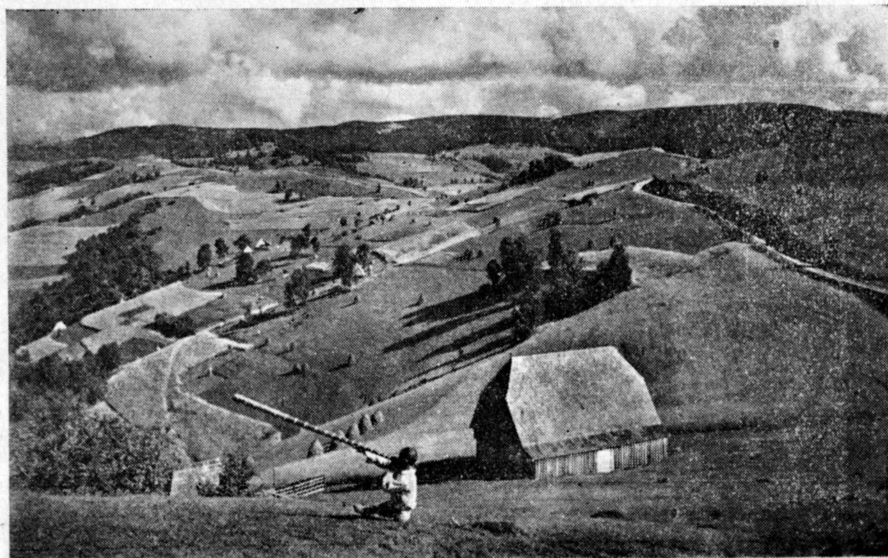
Dar o scurtă rugăciune improvizată, în timpul căreia toţi simţiau prezenţa suflului Dumnezeirii în mijlocul lor, urmă o clipă solemnă. Apoi pastorul le expuse că în urma încercărilor din săptămâna trecută a rămas nemulţumit cu privire la ideea ce-şi făcuse până atunci despre chemarea unui ucenic al lui Hristos. Privind însă problema prin prisma celor întâmplate, s'a văzut nevoit să-şi schimbe părerea şi să iniţieze această mişcare religioasă, ce urmăreşte o cât mai mare apropiere de felul Mântuitorului de a lucra în fiecare împrejurare a vieţii.

Ascultându-l, unii şi-au exprimat unele nedumeriri izvorite din faptul că vremea noastră e deosebită de aceea, în care a trăit El şi astfel în civilizaţia noastră se află unele chestiuni turburătoare, de cari El n'a pomenit niciodată. Şi atunci în asemenea chestiuni, asupra cărora Mântuitorul nu s'a pronunţat nicicând, cine va hotărî ce anume ar face El, dacă s'ar afla în locul creştinilor de azi?

Faţă de această firească obiecţiune pastorul le recomandă drept unic mijloc studierea şi cunoaşterea cât mai temeinică a lui Iisus cu ajutorul acelui Duh sfânt, pe care El l-a promis cu scopul de a ne descoperi cele viitoare, călăuzindu-ne pe calea adevărului spre El. Nu se cere decât să fie cinstiţi şi sinceri faţă de ei înşişi şi dacă vor lucra după indicaţiile inspirate de sf. Duh, ferindu-se totodată de fanatism, atunci vor ajunge la concluzii aproape identice cu privire la felul Mântuitorului de a lucra în singuraticele împrejurări ale vieţii.

In urma acestor lămuriri cei prezenţi simţindu-se luminaţi, luară în chip solemn angajamentul ca timp de un an să se călăuzească în toate acţiunile lor de noua lozincă. In ce chip şi în ce măsură au reuşit s'o traducă în faptă, va forma subiectul unui articol viitor. Până atunci ar fi de dorit însă ca fiecare cititor să mediteze serios asupra întrebării: Ce-ar face Iisus în locul meu?

Privelişte din Munţii Apuseni

SFÂNTUL

de CORIOLAN DRAGOMIR

Un moșneag sec, înalt ca bradul, îmbrăcat cu un fel de rasă aspră de culoarea brună închisă și 'ncins peste mijloc cu o funie groasă. Părul lung, căzând în inele până peste umeri, precum și mustețele și barba lui patriarhală, erau de culoarea imaculată a zăpezii. Din fața lui cu trăsături fine, ochii mari răsfrângeau o bunătate îngerească. Intreaga lui ființă te făcea să crezi mai de grabă că ai în față cel mai bine reușit tablou al vreunui proroc al Legii vechi, decât o ființă reală.

Cine și de unde era acest om numit de tot jurul „Sfântul", nimeni nu știa. Lumea se mulțumea să spună că așa s'au pomenit cu el și așa-l cunosc toți.

Locuia departe de oameni, într'o peșteră din văgăunile munților, ducând o viață singuratecă și aspră, de pustnic. Cei cari îl întâlneau arareori prin păduri, spuneau că știe să se 'nțeleagă cu fiarele codrului și când cutrieră pădurile, îl însoțesc stoluri întregi de păsări cari cântând mereu par'că-i vorbesc.

Din când în când cerceta satele muntenești. Venea de regulă în capul gol, încălțat cu opinci, purtând în spinare o pereche de desagi și sprijinindu-se pe un toiag al cărui capăt de sus se termina într'o troiță mică, frumos sculptată. Intrând prin case, după salutul creștinesc – Slăvit să fie Domnul! – se adresa căsenilor cu vocea sa profundă, melodioasă.

– De milă dai, așa-ți faci rai...

Și mila curgea în desagi: făină, ouă, sau alte alimente și nu arareori chiar bani. Când desagii erau plini, Sfântul îi golea la vreo casă și pleca mai departe. Când termina într'un sat, pleca în altul...

Mai curios era însă, că roadele cerșitului său nu le folosea pentru sine, ci mai ales în timp de iarnă, dacă în careva sat era vreo familie de nevoiași, luptând cu mizeria și ajungeau aproape la marginea disperării, când acum nu mai sperau în nici un ajutor omenesc, Sfântul apărea în mijlocul lor ca un înger binefăcător și pe lângă că le dădea cele necesare traiului, prin sfaturile lui duioase și 'nțelepte le redădea curajul și dorul de muncă celor mihniți.

Dacă într'o familie săracă se 'mbolnăvea vreun membru și 'n lipsa de bani, neputând aduce medic, boala progresa luând proporții îngrijorătoare, Sfântul, încunoștințat cine știe cum, sosea la timpul potrivit și prin leacurile lui miraculoase în majoritatea cazurilor tămăduia pe cel bolnav. Astfel, mulțumită atâtor fapte de milostenie, Sfântul se bucura de o mare stimă și iubire în mijlocul sărmanilor munteni, cari țeseau în jurul lui adevărate legende.

II

După mulți ani de binefaceri ale Sfântului, s'a întâmplat că într'o toamnă, după culesul porumbului, în comuna Ivești se 'mbolnăvi Ana, fica lui Petre ciurdaru. Despre această boală po-

vestia tot satul, căci Ana care era una dintre cele mai sărace fete din sat, fiind de o frumuseţă rară, a fost iubită de Vasile, fiul lui Dumitru al Ilenii, vestit până departe de bogat ce era.

Dumitru însă, care era văduv de mulţi ani şi căruia zgârcenia îi deveni o a doua natură, nu voia în ruptul capului să ştie de iubirea fiului său. Astfel a încercat să 'ntrebuinţeze toate mijloacele posibile pentru a-l aduce la alte gânduri. Văzând la urmă că toate încercările îi dau greş şi 'n loc să îndepărteze pe cei tineri, iubirea lor creştea neîncetat, într'o bună zi, orbit de furie, crezând că toată vina o poartă Ana, întâlnind-o 'n drum a bătut-o cu un biciu de curele, până la sânge.

Din momentul acela Ana căzu bolnavă şi acum starea ei era foarte gravă.

Bietul Petrea, tatăl ei, neglijându-şi chiar şi datorinţa de ciurdar stătea zile şi nopţi întregi la căpătâiul bolnavei, împreună cu soţia, oftând neputincioşi. Au încercat ei, nu-i vorbă, cu toate babele doctoriţe din sat să uşureze boala ficei lor, dar înzadar. Cât despre medic... cum să încerce dacă nu aveau bani?

Intr'una din zile, cum stăteau din nou la

Sf. Simion şi Sf. Sava (Icoană din veacul XVI)

căpătâiul patului şi privind cu neputinţă dureroasă la fica lor care zăcea fără cunoştinţă, uşa se deschise, lăsând să între Sfântul.

La vederea lui, Petrea cu soţia au tresărit cu un amestec de bucurie şi speranţă. Sfântul însă fără să bage seama la ei, după o uşoară înclinare din cap, în semn de salut, se apropie de patul în care zăcea Ana. Puse dreapta pe fruntea ei şi dupăce-i cercetă cu ochii faţa 'mbujorată, invită pe părinţi, în şoaptă, să iasă puţin. Când uşa se 'nchise în urma lor, Sfântul scoase din sân o sticluţă şi destupându-o, turnă cu grije câteva picături în gura ei întredeschisă.

Nu peste mult, cu un oftat Ana deschise ochii mirată. Privi în jur nedumerită şi dând cu ochii de Sfântul, izbucni în plâns şi cu vocea întretăiată de suspine zise:

-De ce m'ai deşteptat?... De ce nu m'ai lăsat să merg pe drumul pe care eram pornită?... Vai, vai, din nou vreai să văz atâtea răutăţi şi să sufăr din nou!

-Linişteşte-te, copila mea – răspunse blajin Sfântul. Viaţa este plină de suferinţe, dar sub greutatea lor numai cei slabi cad; cei tari luptă şi ajung, în sfârşit, biruitori asupra lor.

– Nu mai vreau să sufăr! Auzi? Nu mai vreau!

-Il iubeşti mult?

– Vai, prea mult, mai mult decât pe mine însumi! De acea vreau să mor, să nu mai stau în calea lui, să nu sufere şi el pentru mine.

– Dacă-l iubeşti, trebue să trăieşti, căci numai alături de tine poate fi cu adevărat fericit!

– Ştii sigur aceasta?

– Ştiu!

– Vai, dar sunt prea slabă; mi-e teamă că nu voi trăi.

– Voinţa ta şi gândul la fericirea voastră iţi va da puterea să te 'ntrămezi. Ia sticluţa aceasta în care este leac întăritor, şi bea din ea câte-o linguriţă pe zi: iţi va ajuta să te faci bine mai în grabă.

– Părinte, cum să-ţi mulţumesc! Tu nu eşti om, eşti un înger, înger care...

– Taci, copila mea. Nu e permis să numeşti pe un netrebnic muritor cu numele sfânt de înger... Dacă vreai să-mi mulţumeşti însă, te roagă lui Dumnezeu şi dacă vreai... te roagă şi pentru mine puţin. Şi mai netezind odată duios fruntea Anei, plecă încet, cum a venit.

Nu peste mult, când intrară 'n casă părinţii, nu voiră să-şi creazǎ ochilor. Pe fata lor cea bolnavă o găsiră îngenunchiată în pat, în faţa icoanei

Preacuratei, adâncită în rugăciuni, cu fața transfigurată de un zâmbet de fericire.

– Minunea sfântului – șopti Petrea, de teamă să nu o conturbe în rugăciunea ei. Și ambii au rămas clătinând din cap a mirare, în timp ce fețele lor aspre erau brăzdate de lacrimile bucuriei.

III

Dumitru dela îmbolnăvirea Anei îl puse pe Vasile sub un control sever, nedându-i putința nici să iasă din curte. Apoi, în ziua când Sfântul a dat leacul Anei, s'a certat cu el toată ziulica, voind să-l hotărască a peți pe fata unui bogat din satul vecin. Vasile însă nu voia nici să auză de acest lucru, ținând morțiș că numai Ana vrea să-i fie soție. Pe seară apoi Dumitru, după ce-i puse în vedere lui Vasile că de nu-și schimbă hotărîrea până pe a doua zi îl cotonogește în bătaie, intră în casa mare trântind cu zgomot ușa în urma sa. Ajuns aici, aprinse lampa și începu a măsura camera cu pași apăsați, livid de furie.

Cum se plimba așa, deodată se opri brusc, privind mirat la ușa care se deschise fără zgomot și 'n cadrul ei apăru Sfântul, care dupăce intră, închise ușa la loc, salutând cu vocea lui adâncă: Slăvit să fie Domnul!

Revenit din mirare Dumitru se adresă Sfântului cu brutalitatea lui obișnuită, fără a primi salutul:

– Ce vreai? Ai venit după milă? Nu am de dat nimic sărăntocilor tăi; poți pleca!...

– Nu am venit după milă, fii liniștit – răspunse cu blândețe Sfântul. La tine am o altă misiune de 'mplinit, aceea de-a trezi la viață inima ta înghețată.

– Ce ai cu inima mea?! Vezi-ți de treabă! Ce vii să-mi vorbești de lucruri cari n'au nici un înțeles?!...

– Nu sunt fără înțeles lucrurile ce ți le spun. Numai trebuie să te cugeți puțin și dacă asculți și de glasul inimei, vei înțelege totul. Doar știi că în sat este o biată copilă bolnavă din vina ta, iar acasă însuși fiul tău se zbate în desnădejde – oare nu tot din vina ta? De ce nu lași pe aceste sărmane ființe să-și croiască viitorul, cum le place? De ce te pui de-a curmezișul planurilor lor, adaugând alt rău la relele făcute pân' acum? Vreai să împiedeci voia lui Dumnezeu? Toți acei cari au stat împotriva acestei voințe s'au frânt, precum te-ai frânge și tu dacă...

Dumitru, care-l ascultă uimit de-atâta îndrăzneală, revenindu-și îl întrerupse răcnind:

– Să taci din gură, netrebnicule! In trebile mele nu-ți băga nasul! M'ai înțeles? Și acum pleacă, să nu intru în păcate cu tine!...

Fără să se 'ntimideze Sfântul ridică dreapta în semn de tăcere și pironindu-l pe Dumitru cu o privire severă, răspunse cu demnitate:

– Bine, voi pleca. Insă mai întâi trebue să am învoirea ta pentru căsătoria tinerilor. Și ca să te poți hotărî mai ușor la acest lucru, îți voi spune o poveste pe care o știai și tu pe vremuri, pe care însă poate că ai uitat-o.

– De care poveste vorbești? – zise Dumitru cu mai puțină siguranță în glas.

– O poveste frumoasă, cu sfârșit dureros – răspunse Sfântul. – Dar, ca să nu te fac prea curios, iată, încep.

IV

– De mult... Acum vre-o treizeci de ani, trăiau într'un sat doi frați: Dumitru și Gheorghe...

La auzul acestor două nume, Dumitru se

Lângă apa Beszterce-Bistriței

schimbă ca prin farmec. Pe față cu toate semnele groazei, cu dinții clănțănind și cu ochii ieșiți din orbite căzu greoi pe un scaun, îngăimând: – Cine... cine ești tu?...

Sfântul se făcu că nu observă această transformare a lui și fără să răspundă întrebării, continua...

– Dintre acești doi frați, Dumitru, cel mai vrâstnic, era mijlociu de stat, roșcovan, înzestrat cu o fire foarte răzvrătită, chiar brutală. Gheorghe, cel mai tânăr, înalt brunet, și, precum spuneau oamenii, frumos și cu minte. Părinții lor fiind foarte bogați, voiau să le dea o creștere îngrijită. Planul lor însă n'a reușit la Dumitru, căci dupăce acesta trecu cu mare greu prin liceu, n'a voit să urmeze mai departe; așa că a rămas acasă conducând gospodăria, față de care s'a arătat mai cu tragere de inimă.

In schimb Gheorghe era foarte destoinic la carte, câștigând stima și iubirea atât a colegilor cât și a profesorilor. Dupăce termină liceul, sen'nscrise la medicină, învățând cu cea mai mare dragoste acest studiu frumos.

Mulțumită îngăduinței lui Gheorghe, frații au trăit bine, până la un timp. Insă acest traiu mulțumitor a ținut, durere, numai până când Dumitru a prins de veste că Gheorghe iubește pe fiica părintelui Matei, pe Ileana. Iar când s'a convins că Ileana încă împărtășește aceasta iubire, ura lui față de Gheorghe nu cunoscu margini. Cearta între cei doi frați era zilnică și nu odată

C. Mihăescu: Țărani

părinții cu toată autoritatea lor trebuiau să intervină, ca aceste certuri să nu degenereze în bătaie.

Așa s'au petrecut lucrurile, până când Gheorghe termină anul trei de medicină și se logodi cu Ileana, hotărând tot atuncia și data căsătoriei: peste un an. Ce curios însă: Dumitru care până atunci era mereu contra unirii acestor doi, atunci se arătă foarte înțelegător, făcând impresia că e schimbat cu totul. Mai mult, când Gheorghe trebui să plece pentru a urma cursurile, ca să-și arate dragostea față de el, Dumitru se angajă să-l ducă cu trăsura la gară. Și Gheorghe, neștiind ce planuri îl stăpânesc pe fratele său, a primit.

Era o noapte caldă de început de toamnă, când trăsura cu cei doi frați cobora muntele pentru a ajunge la gară.

Absorbiți de planuri ambii tăceau lăsându-se în legănatul trăsurii și țesându-și planurile...

Când au ajuns la Prăpăstia Diavolului, Dumitru opri trăsura și privind scrutător în prăpastie, zise lui Gheorghe:

– Ia te uită numai, ce lumină să vede în fundul prăpastiei?

Gheorghe fără să știe gândul ascuns al fratelui său privi nebănuitor – și atunci Dumitru, profitând de acest moment, l-a răsturnat peste marginea trăsurii, în prăpastie.

– Aaaa!...

Un geamăt răgușit ca un cârâit ieși din gâtejul lui Dumitru. Sfântul însă urma 'nainte.

Apoi Dumitru, fără să se sinchisească de soarta fratelui său, se întoarse acasă și se culcă cu inima liniștită că a terminat cu Gheorghe, care nu-i va mai sta deacurmezișul planurilor sale.

Vremea trecea, iar de Gheorghe, despre care părinții știau că e la școală, nu mai sosește nicio veste. Când apoi neliniștiți de tăcerea lui îndelungată au început să-i caute urma, Dumitru aduse știrea că Gheorghe întovărășindu-se cu niște derbedei, a făcut o spargere cu furt și temându-se să nu sufere rigoarea legilor, a fugit în America...

– Pentru numele lui Dumnezeu, spune cine ești? – implora Dumitru.

– Sunt un netrebnic păcătos – răspunse Sfântul – aceasta însă nu are importanță, ascultă numai mai departe.

Pe urmă, Dumitru umbla des pe la casa părintelui Matei, până când prin insistențe felurite făcute cu iscusință ajunse să o hotărască pe Ileana să-i devie soție. Dar n'a fost binecuvântată aceasta căsătorie: la doi ani dupăce se 'ncheia, Ileana muri dupăce dăduse naștere unui băiat. Oamenii spun că a murit de supărare... Cât despre bietul

Maria Pillat-Brateş: Flori

Gheorghe, dupăce căzu în fundul prăpastiei, a stat mult timp în nesimţire. Ci mila Domnului a fost mare cu el: nu şi-a pierdut viaţa, dar deşteptându-se din ameţeala căderii şi-a pierdut cu desărşire memoria. Astfel rătăcea prin păduri fără să ştie cine e, sau de unde e, fugind de oameni, trăind cu fiarele şi nutrindu-se cu ierburi şi cu rădăcini. După luni, sau – ce ştiu eu? – poate după ani de rătăcire, odată cum sta ascuns între nişte tufe la marginea drumului, a auzit cum povesteau doi săteni despre cununia lui Dumitru cu Ileana, cununie ce trebuia să fie în acea zi. La auzul acestor două nume Gheorghe se simţi cutremurat – şi de aceasta zguduire sufletească îşi recăpătă memoria. Tot restul zilei alerga prin pădure plângând şi blestemând ceasul în care s'a născut. Noaptea se hotărî apoi să se ducă la casa părintească. Sosit aici se pitì după un geam, privind la veselia nuntaşilor.

In fruntea mesei stătea Dumitru, alături de care Ileana palidă îşi ştergea pe furiş câte o lacrimă; părinţii lui Dumitru cu feţele triste, povesteau cu părintele şi cu preoteasa. La urmă apoi nănaşul se sculă şi închinând paharul în sănătatea mirilor, încheie cuvântarea aşa:

– Şi ierte-l Dumnezeu şi pe bietul Gheorghe care a murit atât de departe, în America...

Gheorghe n'a mai putut sta să asculte mai departe. Cu pieptul zguduit de un hohot de plâns sfâşietor a fugit înapoi în pădure, acolo între fiarele cari s'au arătat faţă de el mai buni decât oamenii...

După o noapte îngrozitoare de chin, a doua zi, când s'a dus să-şi stâmpere setea la un izvor, a văzut cu groază în oglinda apei, că e albit cu totul; şi atunci săracul Gheorghe a murit de-a binelea, pe seama lumii.

–Dar oare pentru ce să fi şi trăit?... Oare nu-l credea toată lumea mort? Şi apoi dorinţa tuturor era să-l ştie mort, nu-i aşa Dumitre?...

– Cine eşti, spune-mi cine eşti? – imploră Dumitru tremurând din toate încheieturile.

–Ţi-am spus: sunt un biet vierme netrebnic al lui Dumnezeu, care-mi ispăşesc păcatele mele cele multe şi mari.

Ei dar deocamdată am terminat povestea şi'n urma ei vreau să aud hotărîrea ta: Te 'nvoieşti la căsătoria fiului tău cu Ana, sau ba?

Alb ca varul, lac de sudori, Dumitru îngăima: – Mă 'nvoiesc! Dar spune-mi de unde le ştii cele ce mi le-ai spus? Pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi!

– Ce să-ţi spun? Te mulţumeşte cu ştiinţa că atunci când omul vrea să schimbe adevărul în minciună, chiar şi morţii ies din morminte pentru

Elena Serova: Plecarea

a fi martorii adevărului!... Aşa, acum iar plec. Dar să nu uiţi de promisiunea ce mi-ai făcut şi fă milostenii, multe milostenii, ca să se 'ndure Dumnezeu şi de biet sufletul tău.

Urmărit de ochii lui Dumitru, Sfântul privi cu ochi 'mpăinjeniţi roată prin cameră şi două lacrimi mari ca două nestemate i se prelinseră dealungul feţii supte şi alunecând de-alungul bărbii căzură la pământ. Apoi sărutând cu evlavie peretele de lângă uşă, Sfântul ieşi închizând în urma sa uşa, fără zgomot.

După puţin Dumitru-şi reveni din toropeala în care căzuse. Se ridică de pe scaun şi deschizând uşa cu o zmâcitură răcni sfâşietor în bezna nopţii:

– Gheorghe, scumpul meu frate! Vino înapoi!... Dar afară nimic nu se mişca în noapte. După un timp de scrutare zădarnică închise din nou uşa; întorcându-se apoi cu spinarea încovoiată şi aşezându-se pe scaun, fu cutremurat de un hohot de plâns înăbuşit.

Sosit la poarta dela stradă, Sfântul fu ajuns din urmă de cineva, care prinzându-i dreapta i-o sărută cu foc şi punându-se în genunchi în faţa lui îi vorbi:

– Am auzit totul... eşti un înger...

– Tu... să taci! Despre ce am vorbit cu tatăl tău nimeni nu e permis să ştie niciun cuvânt. Imi promiţi?

– Promit, dar...

– Nimic! Aşa vei face. Uită-le toate câte le-ai auzit din aceasta poveste... Te vei căsători cu Ana şi ştiu că veţi trăi fericiţi... Iar dacă vă veţi aduce aminte în fericirea voastră şi de mine câte-odată, spuneţi un „Dumnezeu să-l ierte!"...

Şi depunând o sărutare uşoară pe fruntea lui Vasile, cu un oftat asemenea unei adieri de vânt dispăru în bezná.

La câteva săptămâni după aceste întâmplări satul era într'o mare fierbere. Se celebra cununia lui Vasile I. Dumitru cu Ana Petri ciurdarului. Întreg satul, ba şi din satele vecine au venit să asiste la cununie. Lumea spunea că niciodată n'au mai văzut o pereche mai frumoasă şi mai potrivită.

Nunta se ţinu în grădină. Mulţi spun că'n aceea noapte au văzut în bătaia lunii pe Sfântul, care stătea la marginea pădurii, privind la veselia nuntaşilor din grădina casei lui Dumitru.

Apoi a început viaţa celor tineri, ca un vis frumos, în cea mai deplină înţelegere şi fericire. Dumitru se schimbă şi el cu totul: De unde până atunci era certăreţ şi brutal, se făcu blând şi blajin. Din om cu inima împietrită ce era, se făcu înţelegător şi milostiv. Ajunse o adevărată pildă de viaţă creştinească, trăind în cea mai deplină armonie cu cei tineri. Numai din când în când cădea pe gânduri, oftând cu ochii împăingeniţi sub efectul amintirilor din trecut...

Iar pe Sfântul nimeni nu l-a mai văzut dela cununie. Unde a plecat, ce a devenit, nu ştie nimeni.

Legenda spune însă că Dumnezeu, ca răsplată pentru multele lui binefaceri, l-a ridicat la cer.

Demian: Nuntă

FECIOR DE DULGHER

de Preot ALEX. BOCHIȘ

Mi-e firea toată 'nflăcărată
Și duhu-mi. Căci dintr'o bucată
De trunchiu vânjos și noduros
M'au cioplit. Și sunt așa de mânios
Că pentra vicleșug și strâmbătate
Mi-e ciuda cât un munte. Și i-aș bate
Cu bici în trei pe toți
Cari în biserica lui Dumnezeu
Intindu-și mâna spre nedreptate și negoț.
Drumeț voesc să fiu, descult și flămânzit
Și 'n tălpi să simt cum pietrile și-au sfredelit
Sărutul aspru, pentru un stingher
Și hăituit de sorți Dulgher.
Averea mea să fie vrere pilduită
Pe față colțuroasă, chinuită.
Răsplata pentru toate deie-mi-o doar ceriul:
Plaiul de urcuș ce-l dăltuiesc dreptatea și-adevărul.

FATĂ MICĂ

de TEODOR CICEU

Fată mică, fată mică,
Ciripit de rândunică,
Ingeraș din vis,
Cine te-a furat
Din Paradis?
Cine ți-a aninat
In părul tău buclat
Soarele de primăvară?
Ochii tăi sunt stele fermecate,
Căzute pe pământ,
Prin care Duhul sfânt
Caută spre noi
Din nemărginita lui cetate.
Chipul tău ne 'ncântă,
In cer ne ridică,
Fată sfântă,
Fată mică.

Prieteni

CRONICA LITERARĂ

Romulus Cioflec: „PE URMELE DESTINULUI". Roman în 2 volume 1943.

Azi când drumurile țării sunt pline de refugiați din toate păturile sociale, izgoniți din liniștea căminurilor lor de furia vâltorii care amenință meleagurile noastre strămoșești, romanul domnului Cioflec e plin de actualitate. Odiseia pribegilor de azi în paginile romanului este trăită în toată grozăvia ei de o familie românească dintr'un sat dela poalele Carpaților, în cursul războiului trecut. Cantorul Cimbrișor, bărbat în etate, om chibzuit și bun gospodar, în fața cutropirii amenințătoare într'o zi de toamnă își ia soția și cei doi copii și plecând cu sufletul sfâșiat din satul în care 40 de ani a cântat la strană, în care era fruntaș și-și avea bunele lui rosturi gospodărești agonisite cu hărnicie și crutare, o viață întreagă.

In drumul fără țintă rând pe rând e silit să se despartă de cele două văcuțe, de carul cu bucate, luându-și în spate doar legătura cu cele câteva haine pe cari a pus mâna în graba plecării. Lelea Uța tovarășa de trudă, o romăncă harnică și chibzuită, nici moartă nu vrea să se despartă de cele câteva găini. La fel copilul cel mai mare, un băețandru isteț și curajos, Miron nu vrea să-l părăsească în drum pe Bobei, dulăul care le-a păzit curtea. Așa ajung în Buzău. Trenul îi duce la București, de unde după câteva zile îi duce la Galați, apoi la Iași. Traiul le este plin de greutăți. Fără bani, fără ajutoare se descurcă singuri dela o zi la alta.

In primăvara anului 1917, alături de alte mii de refugiați, familia Cimbrișor trece Nistrul, afundându-se în pustiul fără sfârșit al stepei rusești. Un popas de câteva luni în Elisavetograd, unde își înmormântează singura fică luată din București, unde era la învățătură și drumul continuă într'un tren de refugiați sârbi și muntenegreni spre Urali și în Siberia. Luni de zile înghesuiți în vagoane de vite, hrănindu-se aproape numai cu cartofi, trăesc întreagă drama descompunerii marei împărății dela Răsărit, urmărind în deaproape ciocnirile bolșevice cu rămășițele armatei țariste.

In toamna anului 1918 ajung la granițele Chinei. De aci iar drum lung printr'o lume atât de deosebită de a noastră, până în Vladivostok. Un vapor englez îi îmbarcă pentru a-i aduce în țară ocolind Asia, atingând Africa și intrând în Europa prin Mediterana. In Martie 1919 după 3 ani de pribegie familia Cimbrișor își vede din nou satul. Toți îi credeau morți, li se făcuseră și prinoasele la biserică.

Și în toată această pribegie familia Cimbrișor nici un moment n'a fost cuprinsă de disperare. Credința în ajutorul dumnezeiesc le-a fost îndrumător și sprijin. In cântări bisericești, cantorul din Ariniș mulțumea lui Dumnezeu după fiecare grea încercare, iar lelea Uța în gând își zicea seară de seară ocinașele. Moartea sub toate formele de atâtea ori le-a fost aproape, dar mâna celui de sus a alungat-o.

Azi, cetind acest roman nu numai că înveți multe, dar simți cum ți se coboară în suflet nădejdi nouă și tăria de a lupta cu toate loviturile sorții.

De remarcat: eroii și întâmplările prin cari au trecut, nu sunt ficțiuni, ci persoane reale cari au trăit aevea întreg calvarul unei extraordinare

pribegii. Autorul, într'o expunere limpede și atrăgătoare, ne înfățișează realitatea goală. Cu o măestrie rară se transpune în toate situațiile prin cari au trecut eroii săi. Iți face impresia că personal le-a trăit toate. L. M.

Johan Bojer: „EMIGRANȚII". Roman. Traducere de Jul. Giurgea.

Traducerile dlui J. Giurgea sunt foarte prețuite de cercul larg al cititorilor români. Noua traducere credem că va face să crească și mai mult încrederea în harnicul, priceputul și conștiențiosul traducător.

In „Emigranții" se povestește epopeia unor țărani norvegieni, cari și-au părăsit marea, pădurile și munții sărăcăcioși ai patriei, pentru a-și căuta norocul în ierburile înalte ale preriei netede și fără de hotar, din vestul Statelor-Unite. Când au plecat erau încredințați că norocul îi așteaptă cu brațele întinse pe țărmul îndepărtatei Americi, dar în șesul tulburător de neted și amenințător de întins numai culmile greutăților se înălțau de parcă voiau să astupe zarea viitorului și să frângă dârzenia celor ce s'au încumetat să pătrundă în sălbătăcie. Ci țăranii Norvegiei au ieșit biruitori din lupta cu sărăcia, cu gerul îngrozitor, cu năduful care sufocă, cu săceta și pârjolul care a încins ierburile uscate ale preriei din zare în zare și până în tăria cerului, cu limbi uriașe de flăcări și nori grei de scrum și fum. Lupta cea mai grea a fost însă cu singurătatea și cu dorul de marea, pădurile, munții și ființele dragi din amintirea copilăriei și tinereței. In fața acestor greutăți mulți alții au căzut îngenunchiați, dar țăranii lui Bojer înving. Inving nu fără jertfe grele, îmbătrânind unii înainte de vreme, un altul rătăcindu-și mintea prin șesul fără de hotar al preriei. Figura lui Kal se înalță însă din capitol în capitol, ca un monument al stăruinței, optimismului și al armoniei interne.

Răsplata biruinței e însă pe măsura luptei duse: în timpul unei singure generații, în mijlocul pustiei de altă dată se înalță orașe înfloritoare, cu toată bogăția și strălucirea orașelor americane de azi. La descălecare emigranții locuiră ani întregi departe de lume, în cocioabe primitive; la bătrânețe în acelaș loc au case înalte în lungul străzilor pavate, străbătute de automobile și luminate electric.

Cititorul simte cum clocește undeva departe, dincolo de figurile și faptele povestite, admirația și iubirea autorului pentru marea faptă a acestor țărani. De ar fi fost redați „Emigranții" în câteva versuri, poezia ar fi fost un imn înălțat muncii și dârzeniei țăranilor norvegieni. Dacă vremile noastre ar fi prielnice epopeii, subiectul „Emigranților" ar fi fost potrivit pentru o astfel de operă. Ca și în epopee, înălțarea unei țări e întrezărită din împletirea faptelor câtorva personaje tipice. Trăind în zodia romanului, imnul și epopeea au luat haina prozei.

Paginile cele mai reușite sunt acelea, în care e înfățișată psihologia celui ce tânjește de dorul vetrei părăsite. De aceea cartea se citește cu multă plăcere de toți cei ce iubesc spectacolul sbuciumului sufletesc. Acei ce urmăresc cu drag ascuțișul problemelor sociale vor fi mulțumiți și ei de pagini ca acele în care se întâlnește țăranul norvegian supus tradițiilor cu fostul lor consătean, ajuns cetățean american plin de demnitate. In sfârșit nu e cititor care să nu-și simtă inima înviorată văzând triumful muncii și stăruinței acestor țărani, care s'au izbit de atâtea potrivnicii sociale și mai ales de atâtea vrășmășii ale naturii.

Desigur că dl Giurgea a fost bine inspirat când a prins să traducă această aleasă operă a literaturii nordice. V. V.

INSEMNĂRI

ÎNDOIT PRAZNIC

SFINȚIREA BISERICII DIN COMUNA KÖRÖSFEKETETÓ-NEGRENI – PARASTAS ÎN AMINTIREA LUI OCTAVIAN GOGA

Biserica ort. rom. din Körösfeketetó-Negreni

Duminecă, 7 Aprilie, Vlădica Nicolae Colan a ieșit să samene cuvântul Domnului.

E dimineață încă. Departe munții mai adorm în haina lor de cețuri. Ferestrele caselor din Körösfeketetó-Negreni deschid ochi mici și curați spre soarele care însângerează bolta albastră. Ai zice că-s pustii. Doar ici-colo mai vezi suflet de om. Câte o babă sau vreun copil. Ceilalți sunt la biserică. De mult așteaptă ziua asta. Din inițiativa vrednicului preot local Augustin Dejeu secondat și ajutat de protopopul tractual d. Petre Pop au purces la renovarea sfântului locaș a cărui târnosire se face azi. Fiecare ține să vadă impunătorul sobor de preoți compus din părintele profesor Florea Mureșanu, părintele prot. Petru Pop și preoții: Ilea Ilie, Valentin Pop, Augustin Dejeu și arhidiaconul Vasile Bogdan.

Intre timp comentează evenimentul. Și Doamne, ce de lucruri îmbucurătoare poți auzi. Dar gurile amuțesc. Rândurile se fac mai strânse. Emoție amestecată cu adânc respect se citește pe fețele lor la sosirea Inaltului Ierarh. Tabloul e cu adevărat impresionant. Vezi capetele acelea plecate în fața marelui păstor. Capete bătrâne unele, peste cari autrecut vitregiile atâtor ani. Corul intonează: „Pre Stăpânul". Cântarea am mai auzit-o de multe ori. Nu cred să fie numai poezia dimineții de Mai care-i dă acum farmec de nedescris. Cu mulți ani în urmă strămoșii celor prezenți primeau tot așa, cu tot atâta dragoste pe marele Andrei Șaguna, care venind dela Sibiu făcuse cale lungă, să-i vadă. Părintele Augustin Dejeu n'avea nevoe de nicio însemnare când se adresă P. S. Sale Nicolae Colan. Ceeace rostea el nu era discurs, ci expresia caldă a legăturii pe care o trăește, îl leagă de Arhiereul său.

Țăranul nostru nu prea știe ce e un cod de maniere. Natura însă l-a înzestrat cu mult bun simț. Felul cum se așează la masă, cum primește musafirul sunt pentru el tot atâtea ritualuri. Nu mă mir deci văzând cu câtă demnitate înconjoară biserica, a cărei sfințire se face.

– Deschideți boeri porțile să intre împăratul măririi! De trei ori Vlădica repetă tradiționala formulă; apoi intrarăm. Părintele Valentin Pop cu glas scăzut, într'o atmosferă de bătrânească reculegere se roagă în fața iconostasului.

Noi, orășenii pierdem adesea contactul cu realitatea vie, anchilozându-ne în forme și simboluri. De aceea ar fi greu să vă imaginați cu câtă evlavie iți pleci capul când, la început de liturghie, Episcopul care seamănă cu un chip cucernic eternizat de arta bizantină, din ușa împărătească, având în mâini lumina de ceară, rostește:

– Veniți de luați lumină!

Acolo însă, în biserica țăranilor din Körösfeketetó-Negreni, mi-am dat seama că peste veacuri cuvintele și-au păstrat nealterată spontaneitatea. Erau mulți cei veniți în ziua aceea. Nu numai săteni, ci intelectuali, cunoscuți fii ai neamului: D. profesor Dr. Emil Hațieganu însoțit de primul re-

Corul bisericii ort. rom. din Körösfeketetó-Negreni

dactor al ziarului „Tribuna Ar=dealului" dnul Gheorghe V. Giur=giu şi de d. Romulus Hatos. De faţă au fost reprezentanţi ai cor=pului diplomatic român din Bu=dapest=Budapesta: d. Dr. Aurel Neguş consilier juridic, d. prof. Ion Chinezu consul general cu dna; membrii consulatului regal român din Kolozsvár=Cluj: d. Grigore Bilciurescu consul gene=ral, dnul Dr. Titus Spornic con=silier juridic; dnul Dr. Mihail Gurgu consul, dnul Nicolae Jurca vice=consul cu dna, dnul Ion Popa vice=consul cu dna, dnul Ion Ta=şula vice=consul şi dna, Ana Eca=terina Nicolescu=Scârţan; membrii consulatului regal român din Nagyvárad=Oradea=Mare: d. Mi=hail Marina consul general cu dna, dnul Ion R. Gramber secretar de legaţie, dnul Alexandru Olteanu consilier juridic, dnul Anghel Lu=pescu vice=consul cu fica, dna subl. Popescu şi dna Beatrice La=teş=Steinkeller; Păr. rector Stan, păr. Ion Evuţianu, dna Eugenia Mureşanu, dş. Ileana Leuca, d. Alexandru Hodoş fost subsecretar de stat cu dna, dnul Emil Pleşa subdirector al Băncii Româneşti din Kolozsvár=Cluj cu dna; dnul Daniel Tecău din A.=Iulia cu dna; dnul Dr. Nicolae Pop adv., dnul Galeriu cu dna.

Una câte una toate luminile sunt aprinse. Flacările tremură, fumul lor abia perceptibil se u=neşte cu mirosul tămâii. Oficiat de P. S. Sa încunjurat de şase preoţi, serviciul divin este acum spre sfârşite. Corul dă răspunsu=rile. Mănunchiul acesta de cântă=reţi este înfiinţat şi condus cu multă inimă de dna Aurelia De=jeu, bine cunoscută membră a corului Catedralei din Kolozsvár=Cluj.

După arhiereasca binecuvân=tare, P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan îşi rosteşte înălţătoarea pre=dică pe care obştea credincioasă o ascultă cu adâncă evlavie.

O veche datină românească, grupează apoi în jurul mesei pe cei veniţi mai de departe la praz=nicul zilei. In casa părintelui Au=gustin Dejeu te simţeai atât de bine. Gospodăria de curând înfi=ripată a tânărului preot: strălu=ceşte de curăţenie, gust şi bună rânduială.

Programul nu permitea însă o mai îndelungată zăbavă, căci alte meniri se cereau împlinite. Po=por mult aştepta în cale: voia să mai vadă odată pe Inalt Prea Sfinţitul şi pe distinşii oaspeţi, înainte de plecare.

*

Cu suflet de pelerini smeriţi am urcat cărarea ce duce spre înăl=ţimea mausoleului lui Octavian Goga. Un arc de triumf aşezat înaintea morţii care=şi va pogori în cavou cernitele=i aripi, când rămăşiţele pământeşti ale marelui poet vor fi aşezate acolo spre vecinică odihnă, din mormântul unde se găsesc azi. Ne=am oprit în biserica veche de lemn, întru totul asemănătoare celora pe cari el le cântase. P. S. Sa slují pa=rastasul. Genunchii se plecară. Amintiri, amintiri, câte amintiri nu ne încearcă sufletele în paş=nica biserică din lemn bătrân ar=delenesc, acolo, lângă mormântul lui Octavian Gogă!

Azi veni în numele Bisericei P. S. Sa Nicolae Colan, în nu=mele obştei d. Prof. Dr. Emil Ha=ţieganu. S'au făcut rugi. Cuvinte adânc simţite porniră spre ce=ruri din calda inimă a Ierarhului cărturar. Pentru unii dintre noi aceasta este poate cea mai mare zi ce nea fost dată s'o trăim, când ne purtăm paşii prin încăperile atât de familiare odinioară ma=relui dispărut, când degetele noa=stre pioase întorc paginile cărţilor din biblioteca sa. Şi ce de cărţi mai sunt! Rafturi întregi, de mă=rimea păreţilor sunt dispuse într'o sală vastă. Ţi=ar trebui săptămâni numai să le înregistrezi.

Octavian Goga

Intre timp grupul nostru s'a refăcut. Unii au rămas la Kőrősfe=ketető=Negreni, alţii ne=au întâlnit aici. Remarcăm prezenţa părinte=lui canonic Dr. Cosma Avram. Ieşiţi din biserică fruntaşii ecle=siastici şi ai obştei salută pe dna Goga. Un moment de plăcută surpriză încearcă inimile tuturor, când dna Eugenia Mureşanu oferi, în numele scriitorilor din Ardealul de Nord, un buchet de flori dnei Goga. Gestul depăşea semnificaţia unei atente curtoazii, câştigând valoare de simbol.

Multă vreme apoi dna Goga a stat de vorbă cu P. S. Sa Nicolae Colan, d. Prof. Dr. Emil Haţie=ganu, membrii corpului consular şi alţi oaspeţi distinşi. Apoi am colindat din nou aleele parcului tainic ca grădinile unei mănăstiri medievale. In sfeşnicele vremii ziua prinse a se topi pe încetul. La orizont soarele se destrăma într'o simfonie luminoasă.

Inainte ca întunerecul să=şi aş=tearnă necuprinsul peste munţi, ne=am despărţit de moaştele lui O. Goga şi de cea care le stră=jueşte. Nu peste mult luna va răsări transfigurată şi spiritualizată ca imaginea ei de pe cupolele bisericilor bizantine. R. H.

† ION MINULESCU

Una din miile de bombe teroriste cari au căzut asupra capitalei Ţării româneşti a curmat brusc şi firul vieţii poetului Ion Minulescu.

Apăruse pe cerul vieţii noastre literare îndată după primul războiu mondial, cu volumul de versuri „Romanţe pentru mai târziu". Aşa credea poetul, că poeziile sale sunt scrise pentru generaţia viitoare. Fiindcă ele aduceau ceva neobişnuit, ciudat chiar, cu totul inedit – şi ca subiecte şi ca expresie. Lectorii însă n'au crezut aşa, ci au socotit romanţele lui Ion Minulescu scrise şi pentru ei – cei de atunci – şi le-au citit şi le-au cântat cu nesaţ tot atât de neobişnuit.

Poetul colindase mult prin lume; văzuse şi cunoscuse multe feluri de lucruri şi de oameni din lumea „bună" şi din lumea „proastă" deopotrivă. Pe toţi şi pe toate le-a îndrăgit cu duioşie, cântându-le câte o romanţă. Nostalgia plecărilor, a sosirilor, a tărâmurilor neumblate şi a depărtărilor neajunse decât în vis şi-a găsit în Ion Minulescu un cântăreţ fără pereche. Versul lui curge cu o spontanitate, naturaleţă şi muzicalitate cuceritoare. Iar simţirea în care învălue pe cititor este cu totul nouă. In ea se amestecă tristeţe şi umor, duioşie şi ironie, dragoste şi cinism şi toane de tot felul. Datorită noutăţii sale poezia minulesciană a fost un adevărat fenomen în anii de după celalalt cataclism mondial. N'a fost însă un fenomen repede trecător. Căci ea e gustată şi astăzi cu aceeaşi plăcere estetică.

Minulescu era nou, dar nu anarhic. Versurile lui sunt de lungimi inegale, dar cu ritm şi cu rimă, din cari se desprinde o încântătoare muzicalitate. Aşa că anarhiştii liricei noastre de azi – cari desigur nu vor dăinui până „mai târziu" – ar putea învăţa mult dela maestrul Minulescu.

Evident, poetul nostru n'a rămas la primul său volum. A mai publicat câteva caiete de poezii, câteva piese de teatru şi câteva romane chiar. In conştiinţa literară a obştii româneşti a rămas însă cu faima „Romanţelor pentru mai târziu".

Şi asta-i ajunge.

Pentru bogata şi preţioasa sa activitate pe tărâmul liricei româneşti Ion Minulescu a fost cinstit cu laurii marelui premiu naţional pentru poezie. D. P.

CTITORIE VECHE – VIAŢĂ NOUĂ

Desigur nu sunt mulţi cari au aflat că în străvechiul aşezământ de închinare ortodoxă din Cheia Râmeţului s'a sălăşluit viaţă nouă. Mănăstirea însăşi e un cuib de vulturi, un giuvaer al naturii cu împrejurimea ei. Are o biserică mică, răzimată de un turn puternic şi e aşezată la picioarele unor stânci uriaşe, cari abia deschid o poartă îngustă, o cheie, cum îi zic localnicii, ca să treacă valea ce izvoreşte din Munţii Abrudului, de lângă Detunata şi se varsă în Maros-Mureş lângă Teiuş. Stâncile uriaşe ce o împrejmuesc spintecă văzduhul cu piscurile lor înalte şi străjuesc vechiul aşezământ, ca uriaşii din poveşti, făcând parte dintr'un lanţ de munţi masivi, ce se întind ca o şiră de spinare, începând dela Turda în linie dreaptă spre Sud, până la Alba-Iulia. O privelişte cum rar se găseşte în munţii noştri. Frumuseţi negrăite. Numai acestea dacă ar fi, ne mai socotind trecutul acestui aşezământ de veacuri, pentru cultul religios al poporului nostru – şi ar fi de-ajuns să i se dea toată atenţia timpului nostru.

Clădirea bisericii e mică şi stă răzimată de un turn puternic, care a fost renovat nu de mult de Comisiunea monumentelor istorice. Data zidirii nu se poate statori cu preciziune. O inscripţie săpată în piatră, deasupra intrării,

Pelerinaj la M-rea Cheia Râmeţului

în zidul turnului, spune: „IC+XC Dintâi a fost zugrăvită această Sfântă biserică în zilele lui Matias Kraiul Văleato 6895“ [= 1487] scris cu litere cirile.

Din aceasta trebue să deducem, că zidirea acestei biserici e din secolul al 14 sau 15-lea, ori poate şi mai veche, considerând faptul că altarul bisericii e zidit numai cu două uşi, ceea ce se obişnuia foarte rar şi numai în timpurile foarte vechi.

Pictura bisericii e destul de bine conservată. Cea mai nouă zugrăveală e din 1809. Sub aceasta însă s'a găsit o pictură mai veche, din material mai trainic şi mai fin.

Din această veche zugrăveală s'au găsit la Sf. Proscomedie 4 cadre în margini roşii, în care se cuprind 4 pomelnice cu nume de ctitori, preoţi, ieromonahi şi zugravi, scrise cu cerneală roşie.

Reproducem aci, întocmai, al 3-lea pomelnic şi anume: „Pomelnicul zugravilor Po: Bi: Georgie: zugrav: Petru: Z: Ere: Matei Stanca! Şandru: Man (...) Anuţa: Ranite:.. Toma: Maria: V:“

„Aceste nume se pomenesc cu cinste ori pe care va învrednici Dumnezeu... că au zugrăvit şi chramul de pomenire preste an“.

In legătură cu viaţa nouă a sfântului locaş se cuvine să amintim cu laudă munca neobosită a Cuviosului Stareţ, Părintele Ieromonah Evloghie Oţa. Ştim că Cucernicia Sa în vârsta fragedă de 13 ani a fost primit în Mănăstirea: „Sf. Locaş Românesc – Izvorul Tămăduirei M-cei D-lui – Sfântul Munte Athos“, unde a fost crescut şi instruit, timp de 17 ani, în toate tainele şi formele vieţii monahale, până la primirea hirotoniei sale de Ieromonah. Inzestrat cu acest dar, a cercetat locurile sfinte din Palestina, unde a petrecut mai bine de un an, desăvârşindu-se mereu în viaţa sobră şi senină a cinului monahal. Dorul de ţară, neîntreruptele aduceri aminte de părinţi, de fraţi, de surori etc. (unele în America), l-au adus acasă, la locul său natal, cu gândul frumos de a reface Mănăstirea dela Geoagiu, adecă din Cheia Râmeţului, care fusese dărâmată de repeţiteori, jefuită şi risipită de duşmanii legii noastre.

„Aceasta aici am însemnat acest lucru cu jale adevărat când au stricat mănăstirile, cea dela Geoagiu şi cea dela Râmeţ, la întâia stricare au fost numărul anilor 1762, iară la a doua stricare văleatul 1785, luna lui Dechemvrie în 23 zile înt'o zi Marţi. Scris-am eu Silivestru monahul“. Astfel însemnează aceasta, într'una din cărţile vechi, numită „Obşte“ a Mănăstirii. Iar în altă carte veche numită „Octoiul, ce se zice eleneşte Parakletih tipărit la 1750, în sfânta Episcopie a Râmnicului“, la pag. 40 acelaş monah însemnează despre acelaş lucru următoarele: „Scris-am eu Silivestru monahu când au stricat necredincioşii mănăstirea dela Râmeţi şi cea dela Geoagiu la anul 1762, în August în 20 într'o zi Sâmbătă. Spre peirea lor“.

Cuviosul părinte Ieromonah Evloghie, condus de gândul cel bun de a reface Mănăstirea Cheia Râmeţului, în 1940 s'a întors în comuna sa Geoagiul de sus şi s'a apucat de lucru cu o râvnă deosebită; n'au trecut nici doi ani de zile şi vechea noastră mănăstire a fost restaurată şi dată din nou menirii sale sfinte dintru început.

Anul trecut a avut fericirea să primească în sfântul locaş al Mănăstirii pe însuşi Chiriarhul şi Stăpânul său: P. S. Episcop Nicolae al Kolozsvár-Clujului, primind arhiereştile sale binecuvântări, cucernic şi cu umilinţă fiască. Dumnezeu să răsplătească munca sa binefăcătoare, că bun lucru a făcut, de folos şi plăcut înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor.

V. B.

CĂRŢI VECHI

Tricentenarul Cazaniei lui Varlaam, sărbătorit anul trecut de toată obştia românească, n'a înnoit numai recunoştinţa şi admiraţia noastră faţă de marele mitropolit al Moldovei, ci a stârnit şi un de-

Soborul M-rii Cheia Râmeţului

osebit interes pentru vechea şi înţeleapta carte bisericească. Ecourile acestui interes nu s'au stins încă. Dovadă că Muzeul nostru eparhial şi-a îmbogăţit de curând frumoasa colecţie cu trei cărţi vechi de o incontestabilă valoare. Una este *Sfânta Evanghelie* tipărită la Bucureşti în anul 1723, pe vremea Voevodului Nicolae Alexandru Mavrocordat şi a Mitropolitului Daniil al Ţării Româneşti; a doua este *Catehismul* tipărit în Sâmbăta Mare la anul 1726, iar a treia *Ciaslovul* ieşit din tiparniţa episcopiei Râmnicului, la anul 1745.

Cea dintâi carte a fost prezentată în numărul trecut al revistei noastre de însuşi donatorul, Părintele Pavel Şendrea. A doua, dăruită de Părintele Ieromonah Iustinian Chira, ni se prezintă ea însăşi, dacă-i reproducem în întregime titlul. Iată-l: „Catehismuşu sau învăţătura creştinească în folosulu niamului rusescu din ţara unguriască. Dată Afară pinu osârdia, şi osteneala Mării Salea Domnului D: Ioan Iosifu. Decamili, Ipiscupulu Sevastului şi alu Muncacíului: iproci. Cinului preoţescu unit de legea grecească, Vicariş Apostolicescu, în Ţara Ungurească, sfintei şi înălţatei îm părăţii Rămului Sfetnicu. Iară acumu. în folosul niamului Rumânescu, în limba rumănească întoarsă, şi tipărită. In Sâmbăta mare, în Tipografia Academicească. Anul dela Hs. 1726".

Cât despre a treia, Ciaslovul, ea a fost dăruită Episcopiei noastre de d. Prof. Emil Haţieganu, f. ministru. Cartea frumos tipărită, legată în piele, ni s'a păstrat într'un toc pregătit din aceiaşi piele ca şi scoarţele cărţii. După cum era şi firesc, Ciaslovul a fost folosit intens. Vestigiile acestei folosiri se văd mai ales pe colţul paginilor cari cuprind cinstitul Paraclis al Domnului. Foaia de titlu şi câteva pagini din prefaţă îi lipsesc. Pe foile libere dela începutul şi sfârşitul cărţii sunt şi câteva însemnări. Una din ele ne spune că în anul 1821 Ciaslovul era al lui Ioan Raţiu, paroh al „neuniţilor" din Ţelna. Alte însemnări îmbie ctitorului două reţete pentru prepararea cernelii şi una pentru prepararea ...otrăvii împotriva şobolanilor. Ultimele însemnări sunt scrise în limba ungurească. D. P.

PREDICILE MITROPOLITULUI ŞAGUNA

Monumentala lucrare a Părintelui Ion Lupaş, ilustrul profesor universitar şi academician, despre Mitropolitul Andrei Şaguna a pus într'o desăvârşită lumină personalitatea fără pereche a ierarhului „dătător de legi şi datini". Dela apariţia acestei monografii, an de an s'au ţinut conferinţe şi s'au scris nenumărate articole în periodicele româneşti – toate având menirea să ţină veşnic treză amintirea marelui păstor duhovnicesc, pentru care întreaga obşte românească are o admiraţie unică.

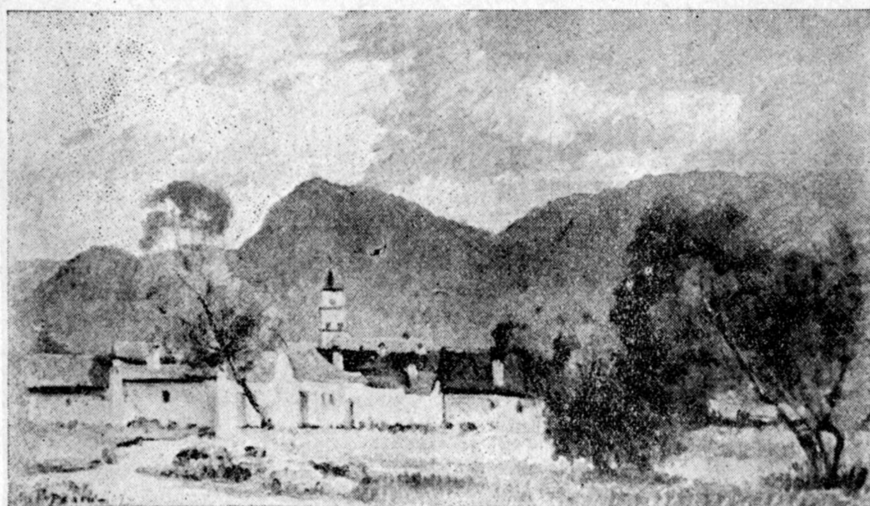
Totuşi, pare că nici astăzi nu sunt cunoscute îndeajuns toate înfăptuirile cari alcătuesc cununa de vrednicii a Mitropolitului Andrei Şaguna.

Admiraţia noastră faţă de marele ierarh al Bisericii ortodoxe române din Ardeal ne-o confiscă mai ales activitatea lui pe tărâmul organizării Bisericii şi şcoalei şi a altor aşezăminte chemate să promoveze viaţa religioasă, culturală şi naţională a neamului.

Nu trebue să uităm însă că Mitropolitul Andrei Şaguna a fost şi un mare predicator. Predicile rostite sau scrise numai de el au pecetea temeiniciei teologice şi a frumuseţii literare. Tratând probleme a căror importanţă nu e legată de vreme, aceste predici s'ar ceti şi asculta şi astăzi cu plăcere şi cu nu puţină folosinţă duhovnicească.

Asta-i şi pricina pentru care Episcopia noastră a hotărît să scoată la nouă lumină înţeleptele propovedanii ale marelui Mitropolit.

Destul de voluminoasa carte, înzestrată cu un studiu introductiv de părintele profesor Fl. Mureşanu, va scăpa în curând din tiparniţa noastră eparhială şi suntem încredinţaţi că apariţia ei va fi prilej de justificată bucurie pentru tot clerul şi poporul iubitor de Hristos. D. P.

Şt. Popescu: In Transilvania

PENTRU ABONAȚII NOȘTRI

Hârtia şi tiparul s'au scumpit în ultimul timp de mai multe ori. Noi trebue să fim la curent cu plăţile. De aceea rugăm stăruitor pe abonaţii „Vieţii Ilustrate" să ne trimită cât mai grabnic preţul abonamentului pe anul în curs, ca şi eventualele restanţe.

Celorce nu-şi vor împlini această datorie le vom opri trimiterea revistei chiar începând cu numărul viitor.

RUGĂM

pe abonaţii noştri cari îşi schimbă domiciliul să ne anunţe imediat adresa nouă, ca să nu trimitem revista pe adresă greşită şi astfel să se peardă.

Administraţia „Vieţii Ilustrate"

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR-CLUJ

Conducător responsabil:
Iuliu Stămurean

VIAŢA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVNÂTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ŞI REDACTOR RESPONSABIL: Prof. L. G. MUNTEANU

ABONAMENTUL PE UN AN 15 PENGEI – UN NUMĂR 1·50 P.
PENTRU ROMÂNIA 600 LEI. – UN NUMĂR 60 LEI

REDACŢIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAŢA HITLER A. 18.
ADMINISTRAŢIA: KOLOZSVAR-CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAŢA HITLER A. 2.

—o-o—

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.